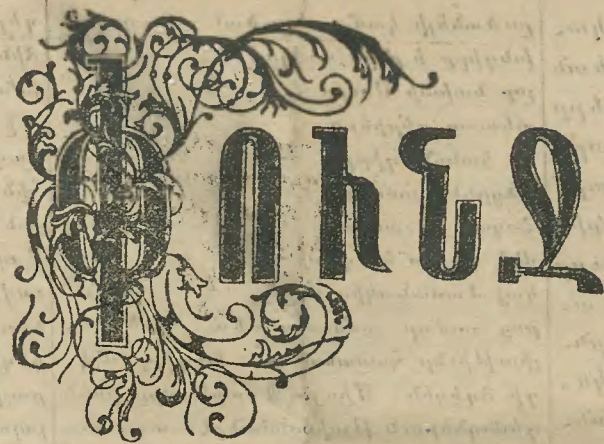

Փանօր ՇԱԲԱՐՔ օրերը կը հրատարակուի. — Տարեկան բաժանորդագրից Երևան և Կես արծաթ Մեծիկ լիանիկ վճարելի, քի՛ մայրաքաղաքի և Երևան քաղաքի և քի՛ գաղափարային համար — Վեց և Երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կը հրատարակուի: — Հասարակ 40 փարայի և Կես կը գտնուի մասնաւորապէս Պանօր-Փառքի քաղաքացիական և գրականութեան խմբակի խմբակում: — Մանկական տողը 3 դրոշ է մէկ անգամի համար: Առեկի ամսան կը կրկնուի անգամներու համար:

Հ. Ա. Ս. Յ. Ե.
Առ. Տեղաւոր - Տեղ. Հ. Ս. Ալաւաճեան
Կ. ՊՈՒԼԻՍ
Պաշտօն - բազմա Նախկին Խան վերի յարի քիւ 16

درعيلهده بالى بازارنده نافه خانه اوست قاده
نومرولى اوطنده { پونچ } غزنهسى صاحب امتيازى
— مجار سوم آلاچيان —
ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Armenien
POUNTCH
16 Naâf-Han, Balouk-Pazar 16
CONSTANTINOPLE

ԽՄԵՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒԼԻՍԻ

Ստորագրողները. — Մեր մաղթանքն ու փառանքն է. — Հասարակ Ստեփան վարդապետը. — Նուարդ ու Պողոս փառաւորները

Ստորագրողի անունով, հայ տառերով ու հայ լեզուով օրաթերթի մը հրատարակութեան սկսած երկուշաբթի, Կ. Պոլսոյ համար՝ 75 դրշ, գաւառացի համար՝ 100 դրշ, արտասահմանի համար՝ 22 ֆրանք տարեկան բաժնեգրուի և հասարակ 40 փարայով: Արտասահմանի է Մեծ. Տեղաւոր է 5 ֆ. ծիւղէ-լեկեան, որ արդէն ծանօթ է՝ ծէ-րիւնէի ճարդիւնէ անուն հայտնաւորուած թերթաւորութեան օրաթերթի թերթաւորութեան հրատարակութեամբ:

Կը շնորհաւորեմք ի սրտէս: Յարգաւորութեան ու արդիւն-նաւորութեան կը մտղմեմք ի սրտէս:

Կը փառաբանեմք որ՝ ինչպէս ծէրիւնէի ճարդիւնէ, նոյնպէս և՛ Ստորագրողի թերթի լուրջ ու կանխ-օրաթերթի մը իմաստագործի միջոց, և հեղինական ծաղրական ու նախա-տական անհամար լրբերը և լրբի-ոճերը մուտ չընտան անոր մէջ:

Կը փառաբանեմք որ Ստորագրողի ալ չիքայ չսոքայ թէ ես օրաթերթի եմ, ա՛յլայի օրինակ կը տպուիմ, ուրիշ թերթերու անունը չիքայ նշանակել չեմ զիջանքի, ես ինչ:

Կը փառաբանեմք որ Ստորագրողի բնաւ հետեւի Բիւզանդիանի ընթացքին. չհեղին չծաղրէ չնա-խառնէ այս ու այն եկեղեցականը, աշխարհականը, և լրբութեամբ ու փառիկութեամբ գրէ պակասութեանց ու թերութեանց վրայ:

Կը փառաբանեմք որ Ստորագրողի գալ Բիւզանդիանի պէս չիքայ թէ ամէն օր անխտիր ու անըն-տիր խօսող, յաճա՛խ խօսող, հեղինական ու ծաղրարանող կարեւորութեան կը տեսնուի լրբա-խօս ու անխտիր գաղափարներ:

Կը փառաբանեմք որ Ստորագրողի երբեք հետեւող չընտան Բիւզանդիանի ընթացքին ու ոճին: Ամէն ողջախօս ու լրբախօս Հայ քրտեան Բիւզանդիանի երկու-շաբթի աւուր թերթը, ցաւ ու ցատկով զգաց: Վանայ առաջ. նա-խորդ տեղապահ Տ. Ստեփան վարդապետի գէ՛մ շատ ծանր նա-խադէպ ու հեղինական հրատա-րակութեան յարցը հաւանքով զգաց: Պատրիարքարանէ հեռագրով ուղ-տած բացատրութիւնները չլը-նար տալ ըսելով, բայց այդ հեղ-նութիւններն ու նախադէպն պարունակող էջին յաջորդ էջին մէջ հրատարակութեան էին յիշեալ վարդապետին երկու հեռագիր:

ներն, որովք կը հաստատուէին նախորդ հեռագրով տրուած տե-ղեկութիւններն թէ՛ ի կրօնափո-խութեան յարցը Հայոց մեծագոյն մասն արդարեւ վերադարձած են ի ծոց մայրենի եկեղեցւոյ, Հոռ-մէական ազգայնոց Պատրիարքա-րանի պաշտօնական յայտարարու-թեան հակառակ:

Կը փառաբանեմք որ Ստորագրողի, Բիւզանդիանի պէս նախա-տանօք ու հեղինակութեամբ Հեռա-տարակէ մեծաշխատակ նուարդ փառայի կապի գոյութեան կամ չգոյութեան վերաբերեալ ծանօ-թութիւնները, և թէ՛ օրէնք պատ-շաճ դիտողութիւն ունի՝ յարգա-նօք ու պատկառանքով հրատա-րակէ:

Կը փառաբանեմք որ Ստորագրողի, հեղինակութեան ու նախա-տական անխտիրութեան չընտ-մեծաշխատակ նուարդ փառայի օրգովն Վանա. Պողոս փառայի գէ՛մ, հոգեհանգստեան պաշտօնի մը կատարման հրատարակութեան առթիւ, ինչպէս Բիւզանդիան ը-րած էր երկուշաբթի՝ Վանայ մէջ կատարուած հոգեհանգստեան պաշտօնին լուրջ հրատարակելու առթիւ:

Այս փառաբանքը կը յայտ-նենք՝ գիտնալով թէ շա՛տ ան-վայել, շա՛տ փրատակար են մամ-լայն ծայրայեղութիւնը, այլան-դատութիւնը, կե՛մ հեղինական ու ծաղրածու ոճերն: Նուարդ փառայ մեծ փառք ու պատիւ ե-ղած է Հայ Ազգին: Յաճախ օգ-նած նպատակ է ազգային դա-նալան հաստատութեանց, կարօ-տեղաց ու թշուառաց: Բնաւ փոյթ է, եթէ Ազգին ի նպատակ յատկ չունի: Ահա մեծ կտակ մը, որովք Պողոս փառայ ի մօտոյ ծա-նօթները սքանչանօք կը խօսին նորին վսեմութեան բարեխիտ-թեան՝ վեհանքութեան ու առա-տաճեղանքութեան վրայ: Ի՞նչ ա-ճապարանք, ինչո՞ւ նախատինք, ինչո՞ւ հեղինակութիւններ, ինչո՞ւ թեթեամբութիւններ, որ սկիզբը ու հաստատութեան մարդոց նողկալի յատկութիւններ են:

Անտարակցաւ եմք թէ՛ Ստոր-հանգալ անխտիր չհամարիր այս փառաբանաց յայտարարու-թիւններն, որ խմբակ ու յետին բայց բազմամեայ փորձառու պաշ-տօնակցի մը չէ թէ չթիւնքէն, այլ սրտին խորքէն կ'ենեն կը բարձրանան:

Ուղղութեան, լրբութեան, ան-կեղծութեան կը մտղմեմք Հայ հրապարակագրաց համար, ի պատիւ, և շահ Հայ մամլոյն, և ի շահ Հայ Ազգին:

Եւ ի վերջոյ կը խնդրեմք Ստոր-հանգալի արտօնատէրէն, մեր

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վանայ առաջնորդ. նորընտիր տեղապահ Գեր. Տ. Ներսէս եպիս-կոսեան՝ ի մօտոյ կ'ուղեւորի: Բ. Դրենց տրուած է հրովարակել, և Պատրիարքարանէն՝ պէտք ե-ղած դիտողութիւն, միշտ օժան-դակելու խոստմամբ: Նորին Գե-րապետութեան տրամադրու-թեան ներքի. գրուած է 1500 լի-րայի գումար մը, արդէն ուղղակի ու անուղղակի զրկուած նպատա-ներէ զատ: Տ. Ներսէս Արքեպիս-կոսի քիչ չմեղադրուեցաւ, չհեղ-նուեցաւ իւր գիտողութեանց պատճառով, որոնք անոր փո-րութեան գործը: Գործադրութեան համար հոգ տարաւ:

Գաղափարային ազգային վար-ժարանի ուսանողք 6 օտն լիւրայի չափ գումար մը հաւաքել Պատ-րիարքարանի վրէժներ, Արքեպի-սկոսի արքանոցին մէջ որը մը իրենց անտնով խնամելու կրկնելու պա-յմանաւ, և խոստացել են՝ ամէն տարի այսպիսի գումար մը հա-ւաքել վճարել:

Մէլանիկի ազգայինք, ընթի-վանցի տղերք Գալուստ Ստեփա-նեանի առաջնորդութեամբ և վե-րակայութեամբ, 40 լիւրա հաւա-քել են՝ Վանայ կարօտեղոյ հա-մար:

Կիւմիւրի անտնի Ս. Փրկիչ վա-նայ վանահայր Արք. Տ. Կարա-պետ վարդապետ՝ Երզրումի Կար-միր վանոց վանահայր կարգե-ցաւ, փոխանակ Գեր. Տ. Կարին վրդ. ի, որ ինչպէս գրած եմք՝ Զմիկաճագի առաջ. տեղապահ կարգեալ է:

Տիարապետի առաջ. տեղա-պահ Գեր. Տ. Ներսէս վարդա-պետ՝ գարմանի համար մայրա-քաղաքի գալու և 3 ամիս մնալու թոյլատրութիւն խնդրել է Պատ-րիարքարանէ, բայց գրուել է ի-րեն որ վեհակին թեմաբեկի մէջ չըլլալով օգտաւորութիւն ընէ և կազմուի:

Շապուհի-Գարահիտարի առաջ. տեղապահ Գեր. Տ. Սմբատ վարդա-պետի բարեօք պաշտօնավարու-թեան համար գոհութեան գրիւն կը հասնին Պատրիարքարան: Ժո-ղովներ ու խորհուրդներ կազմե-ծ ըստ օրինի, և անոնց աշակցու-

թեամբ կ'աշխատի վեհակին ժո-ղովրդեան կրթական ու կրօնա-կան շարժացման համար:

Քէօթանիոյ առաջ. տեղա-պահ Գեր. Տ. Մկրտիչ վարդա-պետ Աղաւառի՝ Աւագի մէջ վա-նայ կարօտեղոյ համար 344 դրշ հաւաքել Պատրիարքարանի վրէժներէ:

Պատրիարքարանի փոխանորդ Գեր. Տ. Գարիէլ Սրբազան՝ Ե-րեւանի, Գործակատար Տ. Ներ-սէսեան Եփեսոսի հետ, ի գիմնոյ Ամեն. Ս. Պատրիարք Զօր՝ պարս-կական գեղարեւելի այցելից և չը-նորհաւորեց Նէփթուի (տարեղը-լուխ) տունը:

Անդրկոյ մէջ բարեխիտ ան-հերք հաւաքեալ 1600 լիւրա՝ Վա-նայ բողոքական քարոզչաց գրկը-տեւ է կարօտեղոյ բաշխելու հա-մար:

Երկուշաբթի, Պատրիարքա-րանէ երկրորդ անգամ եկեղեցա-կան զգեստ ու մատեն գրեալ-ցաւ քանի մը դաւառաց չըսուր եկեղեցեան համար:

Կարկաղայի եկեղեցւոյ Հո-գարարձութիւնը Աւագ Շարաթ-անուն գրքէ մը բաղմամբ օրե-նակ Պատրիարքարանի վրէժն է՝ որոշեալ գնով վաճառելու և ար-դիւնքին 100լն 20լ բարեխա-տակ հաստատութեան մը տալու պայմանաւ: Յիշեալ գրքը կը պարունակէ՝ Ծաղկազարդէ մինչև Զատիկ եկեղեցական արարողու-թիւնները:

Տրապիզոնի մէջ, խումբ մը երիտասարդք՝ թատերախաղեր ներկայացուցել են ի նպատակ զգային վարժարանաց, և բաւական հասցի գոյացրել է: Բաղմամբ օտարազգիք ալ ներկայ գտնուել են:

Երուսաղէմէ լուր կուտան թէ՛ մինչև ցարդ 700լ չափ ող-գայինը զանազան կողմերէ երու-սաղէմ՝ ժամանած են առաջիկայ Յարութեան տօնի առթիւ, և կը մակարեւորի թէ այս տարի 1000լ աւելի պիտի բլլայ ուխտաւորաց թիւն:

Գայեթիի մէջ այրեցեալ Տ. Արքեպիսկոպոս Գարահիտար վարդապետի հրաման խնդրել է վարդապետական կարգ ստանա-լու համար, բայց խնդրել մեր-ժուր է՝ որովհետեւ Գայեթիի Առաջնորդ տեղեկագրեր է թէ՛ Տ. Արքեպիսկոպոսութեան կարեւոր հանգամանքներէն զուրկ կը գտնուի:

Կրօնական ժողովը նկատե-լով որ՝ գանգաւներ կան Գայեթիի Ս. Գանիէ վանքին վանահայր Սանտաքեան Տ. Ստեփան եպիս-կոպոսի քահանայական ձեռնա-դրութեանց գէ՛մ, որոշեալ է գը-րել որ՝ այսուհետեւ քահանայա-

կան ձեռնադրութիւն չընէ առանց Առաջնորդարանի արտօնագրին, և բաւական Համարի միայն թա-ղական խորհրդոյն ու ժողովրդե-կան վկայութիւնը:

Կրօնական ժողովը երբեք չարթի որոշել է՝ Մեր Հայոց դաւա-նորդներ վեհակազարդ շրջաբա-կան մը գրկել մայրաքաղաքի և գաւառաց բոլոր եկեղեցիներն:

Սօֆիայի Թաղական Խոր-հարդը Պատրիարքարանի առա-ջարկած էր՝ Ելմիւսնի Ս. Հայրա-պետէն բանալաւ խնդրել տեղ-ւայն Տ. Արքեպիսկոպոս քահանայի համար, բայց Կրօնական ժողովը առաջիմ չէ ընդունել որպէս առա-ջարկութիւն:

Պատրիարքարանի Փոխանորդ Գեր. Տ. Գարիէլ Սրբազան՝ քա-հանայական կարգ պիտի տայ Կե-տիկ փառայի եկեղեցւոյ երաժիշտ-դ առատու: Մոյ սուտ Գալիայի անի, որոշմամբ Կրօնական ժողովոյ, յոր-մէ խնդրած էին յիշեալ թաղի քահանայք ու Թաղական Խոր-հարդն:

Իւր մտապատի վանահայր կարգեցաւ Տ. Յովսէփ Եպիսկոպոս, պատրիարքական կոնդակաւ ի խնդրոյ Միաբանաց, սակայն պա-յմանաւ որ Վանայ Առաջնորդարա-նի հետ խորհրդակցութեամբ կա-տարէ յարաբերական խնդիրներն:

Ծէպէլը-պէրէքէթի էրպէր և չըլլալով գիւգորէից հոգեւոր հա-վիւ կարգեցաւ՝ Իսքէնդերաբի Տ. Կարապետ քահանայն:

Եկինի Կրօնական ու Գա-ղաքական ժողովները Պատրիար-քարանի ծանուցանելով Կ. Պոլսէ գրեալած եկեղեցական գեղատու-ու գրեանց չըսուր եկեղեցիներու բաշխուիլը, կարօտ ժողովրդեան համար զրամական նպատա՛ դա-սաղիք և ուսուցչաց ամսաթշաւակ խնդրել են:

Օրտուի մէջ Շիրինեան Մար-տիրոս Եփեսոսի Տ պարկ լուրիս հաւաքել, 3լ Սրբազան վանքին, և 5լ Եկեղեցւոյէ Զիւնդանոյն համար գրկել է:

Զմիկաճակի առաջնորդական նորընտիր տեղապահ Գեր. Տ. Կո-րին վարդապետ՝ Երզրումէ նոր պաշտօնավարն ուղեւորել է:

Սղեղէ ալ ժողովրդեան նիւթական կարօտութեան վրայ տխուր լուրեր կը տրուին Պատրի-արքարանի, և կը ծանուցուի թէ՛ Տ. Ստեփանի կրօնաւորք այդ վե-հակի մէջ կ'աշխատին ի գաւա-նախորդութիւն հրապարակ կարօտ ժողովրդի:

Սրբազան մայր եկեղեցւոյ մէջ, նախորդ ամսոյ 21ին կը բա-կէ, Ս. Առաջնորդին նախագահու-թեամբ, ի ներկայութեան խումբ բաղմութեան, հանգիստեւոր Պա-

անկեղծ 30 ձիու զորութեամբ
գաւազանով՝ մէկ ժամու մէջ՝ 30
պարկ ցորեն և 12 պարկ վարանակ
կ'արայ: Վարեն մինչև վեր հաս-
տատան քարակեր է: Ներսէսէն
ի վեր միայն մէկ անգամ՝ նորո-
գութիւն եղած է:

×× Մարդիկ երկարուրդ վրայ
աւելի զեռն կը մնան վստահեա-
լով: Մինչդեռ եւրոպայի ամէն կողմէն
ամէն ուր շողեկաւայ արկածնե-
րու զոհ կ'երթան բազմաթիւ
մարդիկ, և ահա անդրադարձ
բազմաթիւ մը կ'ենէն թիւերով հաս-
տատել թէ՛ մարդիկ երկաթուղ-
ւոյ վրայ աւելի զեռն կը մնան
վստահեալ: Կը հրատարակէ թէ՛
անցեալ ամիս բովանդակ Անդրիոյ
մէջ միայն 24 հոգի զոհ եղած են
երկաթուղւոյ արկածներու, մինչ-
դեռ այդչափ ժամանակի մէջ
յԱնդրիոյ 148 մարդիկ կերակուր
ուտելու ժամանակ խեղդուած,
923 հոգի իրենց բնակարանաց
մէջ սանդուղքէ ինկած մեռած, և
1800 հոգի իրենց բնակարանաց
մէջ խակ ածուխի հոսէն անհա-
յած են:

×× Վարչական և երաժշտական
հասկանալու երդուհի Ստեփան
մտաբեր Սմբերիայի մէջ շողեկաւ-
այ երթալու ատեն, երբ կարա-
վանը ընդարձակ մարդագետին մը
կը համեմ, վարչականաց խումբ մը
յարձակելով՝ կարաւանը կտա-
ցունեն և ուղեւորները կործակել
կ'ուզեն: Ուղեւորք՝ սարսափա-
հոր՝ կը հաւաքուին Ստեփանայի
քով, և ծանուցանելով թէ երա-
ժշտութիւն ազդեցութիւն կ'ընէ
նաև վարչական մարդոց ու անասնոց
վրայ, կը խնդրեն երգել: Թէպէտ
ինքն Ստեփան ալ աստիկ եր-
կիւղի մէջ ըլլալով՝ չէր կրնար
երգել, բայց ուղեւորաց թախան-
ձանքէն և միանգամայն փրկու-
թեան յոյսէն քայլերեալ՝ կըս-
կըսէ իւր գեղեցիկ ձայնը հանել
երգել, և արդարեւ բոլոր վարչա-
նիք հանդարտելով՝ ապշածեալ
կ'ունկեղծեն, հաճութեան ցոյցեր
կ'ընեն և առանց մէկուն դադար
կը հեռանան:

×× Փարիզի շնիկներուն արդու-
գաղղը: Երկու տարեի ի վեր Փա-
րիզի մէջ առանին ու սրտական
շանց համար ձմեռային համալը-
դեաններ կը շինուին քանի մը
վաճառատուն մէջ՝ Վերջին օրերու
ուրիշ նորութիւն մը հնարած են
իւրական բարձրագոյն դասը: Կոշ-
կանքի խառնուրդ կը տանին իրենց
շնիկներն, և յատկապէս գեղեցիկ
կոշիկներ շինել կուտան ընտիր
կերպաներէ:

×× Հռոմայ Պապերուն արիւն
ու ցանկալորեալ ժամանակ: Մինչև
ցարդ 263 հոգի բազմեր
են պապական դահլ. միայն 147
տարեի աւելի մնացած են գա-
հուն վրայ, և 1378 էն ի վեր՝ մի-
այն 16 Պապ՝ 80 տարեի աւելի
ապրել են: Ուրիշ Պապը թէ՛ տա-
րիքի և թէ՛ գահակալութեան
ժամանակի կողմանէ կը գերա-
զանցէ ամենքն:

×× Հեռագրական վարձարան մը:
Մոսկու Պէրլինի մէջ Պարսն ա-
նուն մարդ մը մեռաւ իրոր հա-
րստութիւնը՝ 600 հազար ֆրանք
կտակեր է աղքատիկ աղայոց յա-
տուկ գիշերօթիկ ու շերեկեայ
վարժարան մը հաստատելու հա-
մար, արայանաւ որ՝ աղայոց ու
անկերն ու խոնիրք պատրաստը:

ուին միայն բուսական բաներէ,
ամէն տեսակ մանրէն ուտելիք ու
խմելիք բոլորովին արդիւնաւոր:
×× Նորոգեանց (մոտա) վաճառա-
սան մը հաշիւն: Փարիզի Պրինսի-
անուն հաշիւաւոր վաճառատուն
1897-98 տարւոյ հաշիւեցոյցն հը-
րատարակելու ատեն օրերու Սյո-
տարւոյն մէջ 3 միլիոն 178 հազար
ֆրանք զուտ շահ ունեցել է, որոյ
չափ ունեցած չէ հաստատութե-
ան ի վեր: Բնկերութեամբ կաղ-
մըրած է այս վաճառատունը: Սյո-
տարի մէն մի բաժնի համար կը
վճարէ 30¹/₂ ֆրանք:

×× Ոսկին ու արծաթն՝ արուեստի
մեջ: Վիճակագրութեան մը կ'ի-
մացուի թէ՛ 1897 ին, Աւստրիոյ
մէջ զանազան արհեստաւորք 2893
քիւռ ոսկի և 37304 քիւռ արծաթ
գործածելու են արհեստական գոր-
ծերու համար, և ոսկին մեծ
մասն հայթայթելու են՝ ոսկի գը-
րամներն արեւելով:

×× Անուանու եկեղեցի մը: Սմբերի-
այի Բոս կղզւոյն մերձա-
կայ Գանանիքթ անուն փոքրիկ
կղզւոյն բնակիչներն՝ որ ընդհան-
րապէս ձկնորս ըլլալով չեն հե-
ռանար եկեղեցին, և կրօնական
նախադիտելիքէ, աղօթքէ ու ժա-
մերգութենէ զուրկ կը մնան ե-
ղեցւոյն մը անիւ ալ դնելով: Սյո-
տարի մէջ 60 հոգի կը պարտեա-
կէ, 12 եղբ կը վարեն, և եկեղե-
ցականը գիւղէ գիւղ պտորցու-
նելով՝ ժողովուրդն ի կրօնասիրու-
թիւն կը յորդորէ:

×× Ձուարձակի
Տիկին մը՝ որ ընդհանրապէս կը
հակառակէր ամուսնոյն ամէն ըսածին
ու ըրածին, որ մը անոր հետ կերպա-
սի վաճառատուն մը կ'երթայ: Խեղճ
ամուսինը տեսնելով որ կ'ընէ կերպա-
սի ծրարները ինքնուրուք կը նայի և
հասնելու մէկուն, կը նեղանայ, և ին-
քը ընտրելով կերպաս մը, կ'ընէ կը
ցուցնէ: «Ո՛հ, կը պոստի նա, ինչ-
պէս բան է այս. նայէ՛ հաւանա՛ կեր-
պասիդ, ո՛չ որ կը գործածէ այժմ՝
նորութիւնը անցած է: Ամուսինը ու-
րիշ մը կ'ընտրէ կը ցուցնէ, ըսելով
թէ հիմա ամենքը այս կերպովն հա-
զուտ կը շինեն: «Աւելի զէջ, կ'ա-
ղաղակէ կինը, միթէ ես կը հազնիմ
ամենուն հազածը. չե՞ս գիտեր որ ես
չեմ սիրեր ամենուն կոնակը տեսնուած
կերպարը:»

Երկու ընկեր իրենց մէկ ուրիշ
ընկերին յանկարծ հարստանալուն վը-
րայ խօսակցելու ատեն, մէկը կըսէ թէ
գիտե՞ս ինչպէս 100 հազար վրայի
հարստութեան աղբ եղած է: «Միայն
երեք բառէ բաղկացեալ խօսքով մը:
Ամերիկացի միլիոնատէրի մը աղջկան
հետ ամուսնանալ կ'ուզէր. յաջողեցաւ
յինքն գրաւել աղջկան սիրտն և ու-
րջուեցաւ ամուսնանալ: Եկեղեցի դա-
ցին. քահանայն հարցուց թէ կը հա-
ւանի՞ս ամուսնանալ սեղանաւոր Պ.
Հանրիկ աղջկան հետ, ասոր ամուսինը
պիտի ըլլա՞ւ. մեր ընկեր երկուստե-
րն՝ «այո՛», կը հաւանին, կընդու-
նին, բառերն արտասանեց, և ահա
ստորագրեց 100 հազար վրայի տէր
եղաւ: Սովորեալ՝ մէկ խօսքով հա-
րստանալու գիւրդն միջոցն:

Վեց տարեկան տղայ մը հօրը
մեծ բոտարանը խառնելու ատեն, երբ
այրը կը հարցունէ խառնելու պատ-
ճառը, կը պատասխանէ՝ «Հայրս ըսաւ
թէ՛ ինչ որ փնտռես այդ գրքին մէջ,
կը գտնես. դուրսս կործնուցած եմ,
ուստի զայն գտնելու համար կը խա-
նեմ:»

այս անգամ քիչ եղաւ, ներս՝ կըսէ:
Սպասաւորը ետ կը դարձունէ զրանս՝
փափկութեամբ ըսելով թէ՛ առ այժմ
պէտք չունիմ. յառաջիկային եթէ
պարզեալ տուող յաճախորդաց թիւը
նուազի, և ես պարտաւորման մտաւ,
այն ատեն կուտայ այդ գրքին:
«Շոգեկտեղի մը մէջ պարսն մը
քովը նստողին կը հարցունէ ժամը, և
երբ չեմ գիտեր, կըսէ նա, պարտե-
կը յարէ թէ այժմ իսկ ժամացոյցը
հանցելու նայցար: Երբ, կը պատաս-
խանէ միւսն, քսակահատի գէղը ու
կիրք ունեցող մարդը հետ շողեկաւ-
քի կամ հանրակառուի մէջ գտնուիմ,
յաճախ ժամացոյցս ու գրպաններս
նայել սովորութիւն ըրած եմ:
«Ընկերին կը հարցունէ մէկը թէ՛
անձրեւի ատեն հովանոց ունեցողները
ինչո՞ւ չունեցողներն աւելի շատ կը
քալեն: Կը պատասխանէ ընկերը՝ «Ու-
պէս դը զանձրեւի բռնուած եւ առանց
հովանոցի եղող ձմեռի մը չպատահին:»

ՎԷՊ ՄԸ

ԲՆԱՆՈՍՏԵՂՈՒ ՈՒ ԳԻՒՂԱՅԻՆ

Օգոստոսի տօթագին ու զուարճա-
լի օրերէն մէկն էր: Սոյն տարին ար-
գաստուտ ըլլալուն համար՝ համայն
երկրագործք ուրախ ու զուարթ էին:
Սրտերուն մէջ աշխատութիւնը սկսած
էին. կը հնձէին կը հաւաքէին զէջ
զէջ: Նորահաս աղջիկներ, գեղանի
կիներ, մարդարան հատիկներու նման
քրտիք թափելով՝ խանդու ու խայ-
տանք կը մտնակցէին այդ աշխա-
տութեանց. անոնց ձեռքը երկրագործ-
ական գործիքներն կը փողփողէին
արեւու ճառագայթներով: Եղանակին
յատուկ հեղուշէն գիւրդուն կը շար-
ժէր թէթեւ անքններն, և սպեռա-
ծան երեւոյթ մը կուտար՝ աստ անդ
խումբ խումբ բացուած պարզուած
կարմրակէզ կակաչներուն:

Գիւղաբաղդը տանող ճանապարհ-
հին վրայ միայնակ կը քալէր հայր Գը-
լուս՝ արախութեամբ և գիւղական
երգով մը: Խառնուածաւ էր: Գաղա-
քը տարած յառաջ ամենէն ալ վա-
ճառաւոր զրանքը աչքէն զոտին մէջ
շարած, երկար ծխախոտը կրակած,
զէջի օդը թռչող ծովին կը դիտէր
աշխուժով աւելնող:

Հանրակառուի ժամանակն անցու-
ցած ըլլալով՝ սովորուել էր հետեւան
երթալ մինչև գիւղաբաղդը: Կըսէր
ինքնին.

«Ինչ փնտա կայ. շատ զէջ չեղաւ
կառքին ժամանակը անցունելու. կ'եր-
թամ՝ գիտելով այդիկները, պարտեղ-
ները. աճապարելու բան չկայ. տասը
ժամու ճանապարհ մնաց. թերեւս
ճանապարհի մ'ալ կը պատահիմ և
կ'ընկերանանք:»

Եւ ահա ետեւէն ոտնաձայն մը լը-
սեց. ետին նայեցաւ, նորահաս գեղա-
նի երկուստեք մը տեսաւ: Փափկու-
թեամբ հարցուց երկուստեքը.

«Ներքէջ, պարսն, կը հաճի՞ք
կրակ մը տալ:

Հայր Գըլուս իսկայն երկնցող ծըխ-
պարծէր. երկուստեքը վտանց փ-
կուց, և տեսակցութեան ու խօսակ-
ցութեան առիթ կըսէ այս:

«Այսպէս ո՞ր կ'երթաք, երկուս-
տա՞րք:

«Կ'երթամ տեսնել՝ Ս. Նիշն
գիւղը բնակեալ ամուսնու:

«Ո՛հ, կըսէր իրաւուն.

«Փարիզէ՛, այսպէ՛ս հետեւում.

Բայց այդչափ ճանապարհն ինչպէս...
«Ինչ կ'ընես. բոլոր գրպաններս
մէջ և ֆրանք ու 63 անթիւմ գրամ
կայ. այդքան զրամով չի կրնար շո-
գեկտեղ մտնել:

այն չքաւորութիւն, չքաւորութիւն, հա-
տարակց յարգը՝ շատ վատթարա-
ցած...
«Ախտո՛ս, ախտո՛ս. արդարեւ ցա-
ւալի. լսելով այդ խօսքերդ՝ շատ կը
կորեկցիմ: Փարիզի մէջ ինչ գործով
կը զբաղէր դու:

«Բերթուած կը յօրինէի:

«Ինչպէս բան է այդ, չեղցոյ
հասկնալ:

«Այսինքն՝ ոտանաւոր չափաւոր
խօսքեր շարադրելով կը զբաղէի. սո-
խակցը՝ անքնեց ու ծաղկանց վրայ
գեղեցիկ խօսքեր կը յօրինէի:

«Մինչև այս հասակս ո՛չ տեսած
եւ ո՛չ լսած չէի այսպիսի արուեստի
մը գոյութիւնը. արդէն ո՞վ գէշ խօս-
քեր կըսէ ծառոց ու ծաղկանց համար:

«Բայց ստոր ալ ժամանակը կայ...
Եթէ դորձը ձախող երթայ:

«(Գառն ծիծաղով) Իրաւունք ու-
նիս, հայրիկ. ասոր համար չէ՞ր, որ
ծնողքս ալ ինձ յատկացեալ թողալը
կորելով թողին զիս. միթէ կորելի՞մ է
առանց դրամի ապրիլ Փարիզի պէս
քաղաքի մը մէջ. վերջապէս հարկաւ
զրուցեց թողուլ Փարիզն և որպէնցի
երթալ ամուսնու քով:

«Լաւ կ'ըն՝ մէ՛ տեսնուի:

«Շատ լաւ:

«Քանի՞ տարեկան ես:

«Տասն եւ ութ:

«Այդչափ չէք երեւիր:

«Այո՛, իրաւունք ունիք. արտա-
գոտ տնայէս կ'երեւի, բայց արտա-
քին երեւութիւն հաւատալ արժան չէ:
տեսնուածաւ դորձ մը գտնելու աշխա-
տելու հասակին մէջ եմ. ա՛հ, եթէ
ստիպուտ ինձ աշխատելու գործ մը
գտնէ, բոլոր օրը մինչև երեկոյ կ'աշ-
խատիմ փոփոքանքով. յոգնել չափով
գայ միտքս. երբ երեկոյ ըլլայ եւ ան-
կողին մտնեմ, գեղեցիկ երազներ կը
տեսնեմ:

«Լաւ. բայց եթէ ձեռքդ ամուս-
նալ, թիւ... տես, քեզ կ'ըսեմ.
ականջներդ օդ ըլլայ... եթէ ինչ-
պէս Փարիզի մէջ կ'ընէիր, այդիկն մէջ
ալ տեսնուած ամէն տերեւի, ծաղիկի
վրայ գեղեցիկ խօսք պիտի յօրինեմ:
Եթէ մէկ մէկ առաւարել ըսես...
լաւ գիտցիր որ այս տեղ ալ չես կըր-
նար ապրիլ. եթէ այդպէս բոլոր գոր-
ծերը ետ կը մնան...»

«Ընդհակառակն՝ հայրիկ, նոյն
ատեն ես պիտի աշխատիմ՝ գեղեցիկ
խօսքեր հոգեբան ներքեւ գտնելու
համար:

«Լաւ. տեսա՞ր, եթէ այդ խօս-
քիդ վրայ հաստատուն մնաս, չես վը-
նաստիր:

Երկու ճանապարհը այսպէս խօսակ-
ցելով շարունակեցին ճանքան, և հա-
տան ընդարձակ դաշտ մը, որուն մէկ
կողմը բաւական մեծ վտակ մը կար,
և իւր հոսանքն քանի որ քարերու
ժայռերու բաղկէին սպիտակ փրփուր-
ներ ու փոքրիկ ջրվճիռը գոյացնելով՝
մտնջնեաւոր ձայն մը կը հանէին:
Անդ քիչ մը բազմիւ հանգչելէ ետքը,
գիւղացին ու փարիզացի երկուստեքը
իրարմէ բաժնուեցան ուղեւորեցան ի-
րենց առաջադրեալ գիւղերն, և գիւ-
ղացին վերադարձն ապագայ:

«Երկուստեքը, հաստատուն կե-
ցիւր խօսքիդ վրայ. գրաւ՝ երկրագոր-
ծութեամբ. գիւրու կը հայթայթես
ապրուստդ. ծառոց՝ ծաղկանց ու
թռչունց վրայ գեղեցիկ խօսքեր յօր-
նելէ, բանաստեղծելէ շատ աւելի հա-
ճելի և արդիւնաւոր է երկրագործու-
թեանց:

Ա. Չ. Գ.

Հայերէնի, գաղղիարէնի, ձե-
ռագործի ու գաղղիարէնի վարժ օ-
րիորդ մը՝ պատրաստ է վարժա-
րանի կամ տան մէջ իրիւր վար-
ժաւոր պաշտօն վարելու չափաւոր
անալիզական և վիպական ապա-
հովեալ է պարկեշտութիւնը:
Մայրաքաղաքէս կամ գաւառնե-
րէ պէտք ունեցողները կը հա-
ւերուին առ տնօրէնութիւն լրա-
գրույ:

ՄԱՐԳԱՐԻՏԵՐ
Մանկապարտեզի Մարդկային
Տղայոց
Կուսակցանէ կարգաւ, գրեւ,
զձեւ, երգեր, խօսքեր, առակներ,
հանելուկներ — Հրատարակել՝ գը-
րութեամբ Վ. Յ. Մարգարիտէ —
Գինն է 50 փարսյ, կը ծախուի բո-
լոր գրութեամբ քով:

ՆԱՄԱԿԱՐԻՆՈՒՄ (փոքր)
Պատիւ ունիմ ծանուցանել թէ՛
Ղալաթիոյ Տէմիր խանէ Կ. Պոլիս
Պաղչէ-գործու խանի զաւակին ճառ-
տէսի Թ. 30 խանութը վախազը-
նած եմ, և ըստ առաջնոյն նամա-
կայ լսելի հաւաքածոյի (քոլեքիօն)
համար առատուր կ'ընեմ՝ զոհանու-
ցիլ զինեալով, և միանգամայն մեծ
ու փոքր քանակութեամբ Պատրաստ
եմ թղթի խանութի մը ալ կատա-
րել այն գործողութիւնը. նաեւ նա-
մակաղբով արժէյց փոխադրել իմ
աղբի, գիրք և գաղղիարէնի պի-
տք ալ գրիլ:

Մարտիրոս Արաբեան

PILULES HOLLOWAY
ԴԵՆԱԶԱՍԻ ՀՈՂՈՒԹԻ
Իւտի, ստանդարտ և ուղեքնե-
րու ամէն տեսակ անկարգութեանց
համար խիստ ընտիր է. այն գեղա-
հատը, և ամէն ջղային տկարու-
թեան, ու ժամանակութեան և արիւ-
թեան համար՝ կը ջնջէ և անհետ
կ'ընէ ամէն տեսակ անցանկաւորու-
թեանց հետքերը: Սրտի և երկկա-
մանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն
մը ունի՝ արեւնը մարբելով՝ նորա
խանդարեալ վիճակը կը կանոնա-
ւորէ, և զրգուելով կենսական դոր-
ծարանները կը զօրացնէ: Իւր գե-
ղական մեծ ազդեցութեամբ սրտա-
խառնութիւն, կ'ընէ իւր, մարդա-
յին հիւանդութիւններ, որովայնի
մէջ լցուած կաղեր, զլիկ ցտեր կը
վանէ, մարտողութիւնը կը չափաւո-
րէ, և մարմինը մարքանդով բոլոր
այն ազանգութիւններէ, որ շատ
անգամ զանազան հիւանդութեանց
սկզբնականութեամբ կը լրան, ուս-
տեղ և բնական գիրքը կը գրեն:

ONCUEH HOLLOWAY
ՍԳԵՂԱՆԻ ՀՈՂՈՒԹԻ

Մորթիային հիւանդութիւն և վէրք
բուժելու մասին ունեցած պաշ-
տանական յատկութեանց հատա-
տարի բնու ուրիշ գեղ մը. հին
կամ նոր թոնաւոր վէրքեր, ու եղք,
քաղցկեղ (շիրքիկ), արտնից և
ստանց վէրքեր կամ՝ բորբոսի
կանցիկն և կամ՝ կը լուսնան. օգ-
տակար է նաեւ հարբուխի, հաղի,
սրտի բարակման, մանուսնդ. յո-
ղացու. (եկ) ըսուած հիւանդուե-
թեան իւր կաղաւորիլ և զօրաւոր
ազդեցութեամբ խոյլ (սքրաւ) հի-
ւանդութեան ապականիլ զօր-
ութիւնը ինչ աստիճան որ լրան կը
գիւնադրուէ:

Սյո գեղերուն գործածութեան
եղանակը նշանակուած է իւրաքան-
չիս տիկ վրայ, որ կը գտնուի ամէն
գեղապահաւորութեամբ քով, և մանա-
ւորապէս Պաղչէ-գաղղ. Թռչ-խանի
կողմը Պ. Գաղղիարէնի գեղարա-
նը, թիւ 7. կը ծախուի:

Սյոյն առ հեղինակն առթիւ զօ-
րաւ, ի լինան Աթոփորտ փողոց
թիւ 533:

ՏԵՐՈՒՆ ԵՒ ՏԵՐ
Հ. Ս. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա.
ՏՈՒՆԱՐԵՐԻՆ Ե. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա.
Կ. Պոլիս Պաղղ-Ալի փողոց Թ. 52